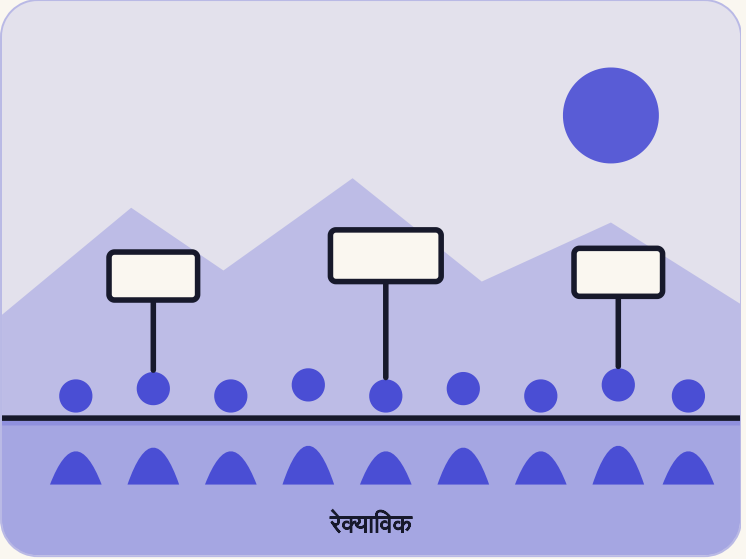

आइसलँड

ज्या दिवशी आइसलँडच्या महिला घरीच राहिल्या

1975 मध्ये आइसलँडमधल्या दर दहापैकी नऊ महिलांनी एक दिवस काम बंद ठेवलं. संपूर्ण देश थांबला.

कुठे रेक्याविक

कोण आइसलँडच्या महिला आणि "महिला सुट्टी दिना"ची योजना आखणारे महिला गट

केव्हा 1975 ते 2025

4 मिनिटांचे वाचन

गोष्ट

शुक्रवार, 24 ऑक्टोबर 1975 च्या सकाळी आइसलँडमधल्या बहुतेक महिला कामावर गेल्या नाहीत. त्यांनी स्वयंपाकही केला नाही, साफसफाईही केली नाही. मुलं पुरुषांकडे राहिली.

आइसलँड हा उत्तर अटलांटिकमधला एक छोटा बेट-देश आहे. तिथे सुमारे 220,000 लोक राहत होते. महिलांना 1915 मध्ये मतदानाचा हक्क मिळाला होता. पण 60 वर्षांनंतरही त्या पुरुषांपेक्षा खूप कमी कमावत होत्या. संसद, म्हणजे देशाचे कायदे करणारा गट, यात त्यांच्याकडे फक्त 5 टक्के जागा होत्या.

संयुक्त राष्ट्रांनी 1975 हे आंतरराष्ट्रीय महिला वर्ष जाहीर केलं होतं. जूनमध्ये महिला गट राजधानी रेक्याविकमध्ये भेटले, ते कसं साजरं करायचं हे ठरवायला. एक गट, रेड स्टॉकिंग्ज, 1970 पासून महिलांचा संप व्हावा असं म्हणत होता. संप म्हणजे कामगार आपली गोष्ट मांडण्यासाठी काम थांबवतात ते. त्यांनी ही कल्पना सभेपुढे ठेवली.

संप नाही, एका दिवसाची सुट्टी

काही महिला त्या शब्दाला घाबरत होत्या. कामगार संघटनांच्या बाहेरचे संप कायद्याच्या विरोधात होते. तेव्हा दुसऱ्या एका महिला गटाच्या वालबोर्ग बेंट्सदोत्तिर बोलल्या.

संप? तुम्हाला हाच शब्द आवडत नाही का? मग त्याला फक्त एका दिवसाची सुट्टी का म्हणू नये?

वालबोर्ग बेंट्सदोत्तिर, नॅशनल जिओग्राफिकच्या हवाल्याने, 2025

नवं नाव कामी आलं. प्रत्येक वयाच्या आणि प्रत्येक पक्षाच्या महिला सहभागी झाल्या. त्यांनी पोस्टकार्ड पाठवली, दारं ठोठावली आणि फोन केले. त्यांनी पोस्टर आणि स्टिकर विकले. त्यांच्या कामाची किंमत किती आहे हे त्यांना दाखवायचं होतं.

90%

आयोजकांच्या मते महिला
सहभागी झाल्या

25,000

रेक्याविकच्या सभेत
महिला

46%

संसदेच्या जागा आता
महिलांकडे

ज्या दिवशी देश थांबला

त्या दिवशी मुलांची देखभाल केंद्र आणि शाळा बंद राहिल्या. मोठी दुकानं, चित्रपटगृहं आणि माशांचे कारखाने तेही बंद राहिले. वडील मुलांना ऑफिसला घेऊन गेले. संध्याकाळपर्यंत पटकन होणारी सॉसेज संपून गेली. काही पुरुषांनी त्याला “लांब शुक्रवार” म्हटलं.

देशभर 20 पेक्षा जास्त सभा झाल्या. सर्वात मोठी सभा रेक्याविकच्या मुख्य चौकात झाली. सुमारे 25,000 महिला आल्या. हवामान सौम्य आणि उन्हाळी होतं. अनेकींच्या हातात फलक होते, ज्यावर लिहिलं होतं “समानता आत्ताच.”

मॉर्गुनब्लाडिद वृत्तपत्र छपाईसाठी तयार करणाऱ्या महिला मध्यरात्रीनंतर कामावर आल्या. त्यामुळे वृत्तपत्र त्या दिवसाची बातमी पहिल्या पानावर छापू शकलं.

सगळं एकदम बदललं नाही. एका वर्षानंतर आइसलँडने समान हक्कांचा कायदा केला. 1980 मध्ये विगदीस फिन्नबोगादोतिर अध्यक्ष म्हणून निवडल्या गेल्या. जनतेच्या मतांनी हे पद जिंकणाऱ्या त्या जगातल्या पहिल्या महिला होत्या. आज संसदेच्या 46 टक्के जागा महिलांकडे आहेत.

हा सुट्टीचा दिवस सात वेळा पुन्हा साजरा झाला आहे, सर्वात अलीकडे 2025 मध्ये. आइसलँड अजूनही पूर्णपणे समान नाही. एक संशोधक म्हणतात की तिथे महिला अजूनही घरातलं बहुतेक काम करतात.

केव्हा काय घडलं

- **1915** आइसलँडच्या महिलांना मतदानाचा हक्क मिळाला.
- **1970** रेड स्टॉकिंग्जनी महिलांच्या संपाची मागणी सुरू केली.
- **1975** जवळपास दर दहापैकी नऊ महिलांनी एका दिवसाची सुट्टी घेतली.
- **1980** विगदीस फिन्नबोगादोतिर अध्यक्ष म्हणून निवडल्या गेल्या.
- **2025** 50 वर्षांनी सुट्टीचा दिवस पुन्हा साजरा झाला.

प्रकरण दुसरे

ही गोष्ट खास का आहे

बहुतेक निषेध लोकांना काहीतरी नवं करायला सांगतात. याने महिलांना त्या नेहमी करत होत्या ते थांबवायला सांगितलं. एका दिवसात दिसून आलं की रोजचं जीवन त्यांच्या कामावर किती अवलंबून होतं.

एक शब्द बदलल्यानेही मदत झाली. काही महिला संपाला घाबरत होत्या. “सुट्टीचा दिवस” म्हटल्याने प्रत्येक पक्षाच्या महिला सहभागी होऊ शकल्या.

आमचं मत

सगळ्यांनी मिळून काहीही न करून दाखवलं की त्यांच्या कामाची किंमत काय आहे.

प्रकरण तिसरे

आपण काय शिकू शकतो

1 असे शब्द निवडा जे लोकांना आत बोलावतील

वालबोर्ग बेंट्सदोत्तिर यांच्या प्रश्नाने “संप” चा “सुट्टीचा दिवस” झाला. प्रत्येक पक्षाच्या महिला हो म्हणू शकल्या.

हे करून पाहा: तुम्ही करत असलेल्या एखाद्या विनंतीचे शब्द बदला, म्हणजे जास्त लोक हो म्हणू शकतील.

2

लोकांना आपला वाटा आपला करू द्या

महिला गटांनी योजना देशभर आपल्या सदस्यांपर्यंत नेली. एका आयोजकाने सांगितलं की ती “त्यांची स्वतःची कृती” होती.

हे करून पाहा: एखाद्या व्यक्तीला सांगा की सामायिक योजनेचा एक छोटा भाग तिने सांभाळावा.

3

न दिसणाऱ्या कामाची किंमत दाखवा

एका दिवसासाठी घरकाम आणि देखभाल थांबवून महिलांनी दाखवलं की त्या किती ओझं उचलतात.

हे करून पाहा: असं एक न दिसणारं काम निवडा जे तुम्ही किंवा तुमच्या जवळची एखादी व्यक्ती करते, आणि तिला धन्यवाद म्हणा.

4

मोठ्या दिवसानंतर वर्षानुवर्ष काम करा

1976 मध्ये कायदा आला आणि 1980 मध्ये महिला अध्यक्षा. एक संशोधक म्हणतात की एका दिवसाच्या निषेधानंतर वर्षांचं काम लागतं.

हे करून पाहा: एक ध्येय निवडा आणि प्रत्येक महिन्यासाठी एक छोटं पाऊल लिहा.

मनात ठेवण्यासारखा एक विचार

एका दिवसाच्या सुट्टीने दाखवून दिलं की प्रत्येक दिवसाची किंमत काय आहे.

स्रोत (इंग्रजीत)

National Geographic

[50 years ago, the women of Iceland took a day off—and inspired the world](#)

तथ्य-तपासणी टीप: स्रोत तारीख, नाव आणि मुख्य घटनांवर सहमत आहेत. 90 टक्क्यांचा आकडा आयोजकांचा अंदाज आहे (महिला इतिहास अभिलेखागार; नॅशनल जिओग्राफिक आणि UNRIC यांनी पुन्हा सांगितला), मोजणी नाही. सभेत 25,000 महिला (नॅशनल जिओग्राफिक) किंवा 25,000 लोक (महिला इतिहास अभिलेखागार, अंदाज) सांगितले आहेत, तर UNRIC 30,000 म्हणतं. कथेत 25,000 घेतले आहेत. नॅशनल जिओग्राफिकनुसार समान हक्कांचा कायदा 1976 मध्ये आला आणि त्यानंतर 1980 मध्ये विगदीस फिन्नबोगादोतिर निवडल्या गेल्या; UNRIC फक्त एवढंच म्हणतं की अनेकांना वाटतं की सुट्टीच्या दिवसाने वाट तयार केली, म्हणून कथा असा दावा करत नाही की त्यामुळेच निवडणूक झाली. संसदेतील महिलांचा 46 टक्क्यांचा आकडा नॅशनल जिओग्राफिकचा आहे, 2025 चा. "लांब शुक्रवार" हे नाव आणि संपलेली सॉसेज नॅशनल जिओग्राफिककडून आहेत, तसंच वालबोर्ग बेंट्सदोत्तिर यांचं वाक्यही, जे त्याने 2023 च्या Vox च्या एका अहवालातून घेतलं आहे. "आमचं मत" असलेल्या ओळी आमचं स्वतःचं विश्लेषण आहे. बाकी सर्व माहिती वरील स्रोतांमधून घेतली आहे.